

unesco

Latvijas
Nacionālā komisija

Uzsver kultūrpratības nozīmi kopienas attīstībā un sabiedrības drošībā

Publicēts: 20.10.2023.

Kultūra

Atzīmējot UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu 20. gadadienu un ANO Starptautisko pirmiedzīvotāju valodu desmitgadi, Siguldā 19. oktobrī norisinājās UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas sadarbības tīklu konference “Kultūrpratība sadarbībai: kopīgas valodas meklējumos”.

“Patiesi novērtēt un saprast lietas mēs varam tad, kad tās izzinām. Tāpēc īpaši būtiska prasme ir kultūrpratība – spēja novērtēt kultūras bagātības, iejusties sabiedrībā un pilnvērtīgi piedzīvot kultūras procesus, no patērētāja kļūstot par radītāju,” uzrunājot konferences dalībniekus, uzsvēra UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāre Baiba Moļņika.

Iepazīstinot ar kultūrpratības jēdzienu, Latvijas Kultūras akadēmijas rektore profesore Rūta Muktupāvela savā priekšlasījumā norādīja, ka kultūrpratība ne tikai veicina kultūras mantojuma saglabāšanu un pārrādīšanu, bet arī rada iecietību pret citādību un interesi par citām kultūrām. Tā ne tikai sekmē sociālo un politisko līdzdalību, bet arī ļauj attīstīt jaunus biznesa un karjeras modeļus un arī veicina mākslas, izklaides un pat sociālo mediju satura izpratni.

Savukārt mākslas eksperts, bijušais suitu draudžu priesteris un Aizputes novadpētniecības muzeja pētnieks Andris Vasiļevskis stāstīja par suitu kultūrtelpu, kas ir iekļauta UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana, un mudināja atjaunot izzūdošas tradīcijas. Suitu dūdenieks Juris Lipsnis iepazīstināja ar atdzimstošo suitu dūdu jeb somas stabuļu spēles prasmi.

Papildus konferences dalībniekiem bija iespēja piedalīties tematiskās darbnīcās. LU Lībiešu institūta vadošā pētniece Gunta Kļava un LU Lībiešu institūta viespētniece, Vidzemes lībiskās kultūrtelpas pētniece Lolita Ozoliņa ļāva izzināt lībiešu nemateriālo kultūras

mantojumu un tā lomu mūsdienu kultūrtelpā Latvijā. LU Latviešu valodas institūta direktore Sanda Rapa un zinātniskā asistente Anete Ozola iepazīstināja ar vietvārdu un apvidvārdu vākšanas un reģistrēšanas metodiku un ar pētnieku jau apkopoto vākumu, skaidrojot apvidvārdu un vietvārdu izcelsmi un atklājot, kā tie bagātina latviešu valodu. Darbnīcas dalībnieki sniedza arī savu ieguldījumu, paši papildinot datubāzes ar jauniem apvidvārdiem un vietvārdiem. UNESCO Medijpratības un informācijpratības katedras priekšsēdētājas vietnieces Latvijas Universitātes docentes Lauras Ardavas-Āboliņas darbnīcā dalībniekiem bija iespēja eruditā formā apgūt medijpratības, informācijpratības un kultūrpratības terminoloģiju, izzināt terminu izcelsmi un pārspriest savas zināšanas šajā jomā.

Konferences noslēgumā tās dalībnieki apmeklēja ekspozīciju "Gaujas plostnieka stāsts", veltītu koku pludināšanas amata prasmēm, kas iekļautas arī UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā. Sigulda, kur norisinājās konference, lepojas ar daudzveidīgām nemateriālā kultūras mantojuma vērtībām – Siguldas spieķu darināšanas un jostiņtiņsegu aušanas tradīciju, Vidzemes lībisko kultūrtelpu, kas ir Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma elementi.

Konferencē Siguldas kultūras centrā "Devons" piedalījās UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas sadarbības tīklu pārstāvji – UNESCO Asociēto skolu projekta tīkla pedagogi, tīkla "Stāstu bibliotēkas" bibliotekāri, UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas atmiņas institūciju darbinieki, stāstnieki un Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma kopienu pārstāvji.

Konference ir viens no UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma konvencijas 20. gadadienai veltītās UNESCO nedēļas 2023 "No paaudzes paaudzē" pasākumiem. UNESCO nedēļu 2023 UNESCO Latvijas Nacionālā komisija rīko sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru un kopienām, kuru mantojums iekļauts UNESCO un Latvijas nemateriālā mantojuma sarakstos.

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija aicina ne vien piedalīties UNESCO nedēļas 2023 pasākumos, bet arī dalīties ar savu pieredzi, izmantojot mirklbirkas #UNESCOnedēļa2023, #UNESCOLatvijasDārgumi.

UNESCO nedēļa Latvijā norisinās ik gadu oktobrī kopš 2011. gada, tā iezīmējot 1991. gada 14. oktobri, kad Latvija tika oficiāli uzņemta UNESCO. UNESCO nedēļa ir platforma dažādu institūciju un nozaru sadarbībai, starptautiskas un nacionālas pieredzes, viedokļu un ideju apmaiņai, kā arī jaunu iniciatīvu īstenošanai, iedvesmojoties no UNESCO izceltajām vērtībām gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā.

Kitija Balcare, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas komunikācijas

Autors: konsultante

<https://www.unesco.lv/lv/jaunums/uzsver-kulturpratibas-nozimi-kopienas-attistiba-un-sabiedribas-drosiba>